

1797/1

49

857 6/1 272

377.36.33
(497.11)

ЗАКОН

О

ТРГОВАЧКОЈ АКАДЕМИЈИ

ОД 14. ЈАНУАРА 1900.

СА ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОД 8. АПРИЛА 1910.

БЕОГРАД

ИШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1910.

ЦЕНА 0-30 ДИНАРА

92 $\frac{x}{910}$

нови инвентар бр. 1797
1942 год.
Београд

ЗАКОН

о

ТРГОВАЧКОЈ АКАДЕМИЈИ

од 14. јануара 1900.

са изменама и допунама од 8. априла 1910. год.

И. Опште одредбе.

Задатак Трговачке Академије

Чл. 1.

Задатак је Трговачкој Академији да даје ученицима стручну спрему у трговачкој струци.

Седиште је овом заводу у Београду, а име: „Српска Краљевска Трговачка Академија“. Она је државна школа, и стоји под надзором Министра Народне Привреде.

Чл. 2.

Трговачка Академија има свој печат са државним грбом и именом завода, потребан школски намештај, књижницу за наставнике и за ученике, лабораторије, збирке и друга потребна учила.

* Измене и допуне штампане су курсивом.

Чл. 3.

Сва правила, која се на основу а у границама овога закона пропишу, састављају уредбу о Трговачкој Академији.

II. Настава.

Наставни план

Чл. 4.

Учење у Трговачкој Академији траје три године, а уче се ови предмети:

1. Српски Језик,
2. Немачки Језик,
3. Француски Језик,
4. Математика,
5. Трговачка Рачуница,
6. Политичка Рачуница,
7. Књиговодство,
8. Кореспонденција,
9. Контоарски радови,
10. Наука о Трговини,
11. Технологија,
12. Познавање Робе,
13. Трговачки Земљопис,
14. Општа и Трговинска Историја,
15. Трговачко и Менично Право,
16. Народна Економија и Финансија,
17. Цариништво,
18. Лепо Писање,
19. Гимнастика и Војно Вежбање.

Сви су предмети обавезни.

Од гимнастике и Војног Вежбања може директор ослободити поједине ученике, привремено или стално, према уверењу школског лекара.

Чл. 4. а.

Министар Нар. Привреде може, по саслушању Професорског Савета, установити према потреби

на овој Академији и више курсеве. Време трајања ових курсева, као и предмете, који ће се у њима предавати, одређиваће Министар Нар. Привреде по саслушању Професорског Савета.

Чл. 5.

Наставни план и програме Трговачке Академије, као и све што се тиче извођења њихова, прописује Министар Народне Привреде.

Једном утврђени наставни план и програм не може се мењати за ученике, који су по њему почели учити.

Распоред предмета.

Чл. 6.

При распоређивању предмета на дане и часове треба пазити на ове главне одредбе:

а.) да четвртком после подне ученици буду слободни од предавања, али се ово време може, према потреби, употребити на гимнастичка вежбања, екскурзије, излете, и т. д.;

б.) да науке, нарочито Математика и језици, заузимају прве часове пре подне, а вештине последње часове пре подне или после подне;

в.) да ни један научни предмет нема два часа дневно, осем Књиговодства и Контоарских Радова.

г.) да после подне не сме бити само један час;

д.) да писмених школских задатака не сме бити више од једнога за једно подне.

Школска година.

Чл. 7.

Школска година почиње 11. августа, па траје до 15. јуна.

Предавања почињу одмах по свршетку разредних испита, а најдаље до 20. августа.

Предавања за ученике првог и другог разреда завршују се 31. маја, а за ученике трећег разреда 15. маја.

Пред почетак предавања биће призивање Светога Духа, а по свршетку предавања благодарење.

Чл. 8.

Велики школски одмор траје од Видов-дана до 10. августа, божихни одмор од Туцин-дана до Нове године, а ускршњи од Великог Четвртка до Томине Недеље. Сем тога школа не ради недељом и празницима.

Појединим ученицима даје одсуство директор, а може дати одмор и целој школи до три дана из важних узрока.

III. Ученици.

Уписивање ученика.

Чл. 9.

Чл. 9. мења се и гласи:

У први разред Трговачке Академије примају се они ученици, који су свршили најмање четири разреда средње школе и положили нижи течајни испит, или какву стручну школу, која је овој равна о чему решава Професорски Савет.

Чл. 10.

Уписивање ученика у све разреде бива за прва три радна дана, по истеку великог школског одмора. Само у особитим случајевима може се допустити упис још до краја месеца августа, о чему одлучује Министар Народне Привреде.

О примању ученика одлучује професорски савет,

У првом разреду или одељењу првога разреда не може бити више од педесет ученика.

Чл. 11.

Уписивање ученика бива увек личном пријавом. Само у случајевима доказаног боловања или неотклоњивих сметња, пријава може бити писмена.

Чл. 12.

Сви ученици подвргавају се у почетку сваке школске године лекарском прегледу, па ако се покаже да ученик болује од болести, која је опасна за њега или за друге ученике, неће се примити у завод. Ако се таква болест покаже на ученику у току године, ученик ће се отпустити из завода, стално или привремено, према уверењу школског лекара.

Уписнина и школарина.

Чл. 13.

Чл. 13. мења се и гласи:

При упису у ма који разред Трговачке Академије, ученици плаћају годишње: школарине по 100 дин. за сваки разред.

Чл. 14.

Чл. 14. мења се и гласи:

Школарина се уноси у школску касу, одакле ће се подмиривати школске потребе.

Ближа правила о руковању и трошењу новца из школске касе прописује Министар Народне Привреде.

Чл. 15.

Чл. 15. мења се и гласи:

Школарине се ослобођавају ученици чији родитељи или имање плаћа непосредне порезе до 30 дин. годишње.

Ученици чији родитељи или имање плаћају од 30—60 дин. непосредног пореза, плаћају само половину школарине.

Казна.

Чл. 16.

Дисциплинска правила и казне за ученичке кривице прописује Министар Народне Привреде.

Чл. 17.

За велике кривице ученик се може казнити:
а.) искључењем из Академије за једну школску годину; и

б.) изгнањем на свагда.

Одлуке ове доноси професорски савет.

Казна изгнањем извршена је тек онда, кад је одобрн Министар Народне Привреде.

Оцењивање ученика.

Чл. 18.

Ученички успех бележи се овим оценама: одличан (5), врло добар (4), добар (3), слаб (2) и рђав (1).

Годишњу оцену даје сваком ученику професорски савет према тромесечним оценама.

Чл. 19.

Сваки је наставник дужан пропитивати што чешће свакога ученика ради што тачнијега са знања ученичког успеха, а на крају сваког тромесечја дати му општу оцену успеха, која се заводи у књигу уписницу и бележницу. О овим тромесечним оценама извештавају се ученички родитељи или старатељи.

Чл. 20.

Владање се бележи овим оценама: примерно (5), врло добро (4), добро (3).

Чл. 21.

Вредноћа, уредност и чистоћа у радовима бележе се оценама: похвално (5), марљиво (3) и немарљиво (1).

Чл. 22.

Оцене владања. вредноће, уредности и чистоте даје ученику професорски савет.

Чл. 23.

Ученик, који за две године узастопце добије оцену немарљив, губи право на школовање и на испит спремности.

Превосење ученика.

Чл. 24.

О превосењу ученика у старије разреде, о понављању разреда и о полагању испита из појединих предмета одлучује професорски савет.

Чл. 25.

У старије разреде преводиће се без испита они ученици, који по одлуци професорског савета имају успех добар (чл. 18.).

Ученици, који би имали у годишњем резултату из два или више предмета слабе оцене, поновиће разред.

Разред се може поновити само једанпут.

Чл. 26.

Ученик, чији би годишњи успех био слаб из једнога предмета, полагаће почетком нове школске године испит пред испитним одбором из тога предмета.

Чл. 27.

После другог тромесечја професорски савет може отпустити из завода неспремног, немарљивог и неуредног ученика.

За ученике поновце овака се одлука може донети одмах по свршетку првог тромесечја.

Испити.

Чл. 28.

Испити су у Трговачкој Академији разредни и испит спремности.

Испити су писмени и усмени.

Чл. 29.

Разредни испити (чл. 26.) држе се 11, 12 и 13 августа за први и други разред, а за трећи разред ови се испити морају свршити до 30. маја.

Ови се испити не могу понављати.

Чл. 30.

По свршеном трећем разреду ученици полажу испит спремности у првој половини месеца јуна.

Ученик, који покаже на овом испиту слаб успех из једнога предмета или једне групе предмета, поновиће тај испит у другој половини месеца септембра исте године.

Ученици, који покажу слаб успех из више од једног предмета или групâ предмета на редовном, или слаб успех на поновном испиту спремности, имају право да полажу цео испит спремности у идућој школској години у одређено време.

Чл. 31.

За све испите, разредне и спремности, у Трговачкој Академији састављају се за сваки предмет или групу предмета испитни одбори, у којима мора бити најмање три члана. У сваком јеодбору председник директор или његов заменик, испитивач је наставник чији је предмет, а остали су чланови наставници које одреди професорски савет.

Испиту спремности присуствују изасланици Министра Народне Привреде и подносе му о том извештај.

Ближа правила о испиту спремности прописује Министар Народне Привреде.

Чл. 32.

Ученици добијају сведочанство о положеном испиту спрежности.

За поједине предмете или разреде дају се само уверења.

Обрасце за сведочанства и уверења прописује Министар Народне Привреде.

IV. Наставници.

Чл. 33.

Чл. 33. мења се и гласи:

Наставници су Трговачке Академије: директор, професори и супленти.

Они се постављају Краљевим указом.

Чл. 34.

Члан 34. мења се и гласи:

За директора Трговачке Академије може бити постављен онај професор, који је навршио петнаест година професорске службе.

Звање директора је стално.

Чл. 35.

Члан 35. мења се и гласи:

За професора Трговачке Академије може бити постављен суплент или хонорарни професор, који је као наставник радио најмање три године у овој или сличној школи и који је положио проф. испит, предвиђен овим законом.

После чл. 35. долази нов чл. 35. а. који гласи:

Чл. 35. а.

За супленте могу бити постављена она лица која су по положеном испиту зрелости редовно савршила факултет у Србији или на страни или Политехнику и положили прописне испите, који

одговарају стручним испитима на нашем Универзитету (дипломски, лисанс, докторат).

Суплент који је пет година не положи професорски испит отпушта се из наставничке службе.

За групу књиговодства, кореспонденције, контоарских радова и цариништва, могу као хонорарни наставници бити постављени они кандидати који су свршили Трговачку Академију у Србији или на страни, и уз то још и вишу Трговачку Школу на страни, а за тим провели бар једну годину дана на практичном раду.

Хонорарни наставници.

Чл. 36.

Члан 36. мења се и гласи:

Осим редовних наставника могу се у случају потребе поставити и хонорарни наставници. Хонорарне наставнике по објављеном стецају поставља Министар Нар. Привреде.

Плате.

Чл. 37., 38., 39. и 40. спајају се у један члан који гласи:

Чл. 37.

Директор, професори и супленти Трговачке Академије имају плату и сва права за периодске повишице и пензију као и директори, професори и супленти потпуних средњих школа, у свему по закону о средњим школама и његовим изменама и допунама.

Дужности директора и наставника.

Чл. 41.

Директорове су дужности:

1. да управља Трговачком Академијом по закону, прописаним правилима и наредбама ми-

нистарским, и да руководи образовање и васпитање омладине у целом заводу;

2. да што чешће походи предавања наставничка и да даје потребна упутства о предавању.

3. да се стара о тачном држању часова и вршењу програма од стране свију наставника;

4. да врши или наређује замену одсутних наставника;

5. да одређује распоред испита;

6. да води надзор над школском зградом, школским збиркама и училима, и да настојава да се њима савесно рукује;

7. да води сву преписку завода под својим потписом и чува службене акте и књиге;

8. да управља школским имањем, ђачким фондом и школском касом, да буџетске суме прима и троши на одређене потребе завода, и да о свему полаже коме треба рачуне и одговара за њихову исправност.

Чл. 42.

Директор има право да казни наставнике за мање кривице опоменом, укором и губитком петнаестодневне плате; веће пак кривице доставља Министру, а свагда извештава Министра о изреченим казнама.

Против осуде ма на коју од ових казна наставник се може у року од петнаест дана жалити преко директора Министру, чија је одлука извршна.

Чл. 43.

Наставници су дужни:

1. да одређене предмете предају по прописаним програмима и по датим упутствима;

2. да своја предавања редовно држе и на време почињу и завршују;

3. да се придржавају одобрених уџбеника;

4. да тачно воде прописане дневнике;

5. да чувају поверене им ствари, збирке, књиге итд., за што су и материјално одговорни;

6. да по наредби директоровој замењују одсутног или болеснога наставника;

7. да у случају своје болости или друге какве сметње директора увек на време извести о своме изостанку;

8. да извршују све наредбе школске власти.

Пословођа.

Чл. 44.

Почетком школске године професорски савет бира једног наставника за пословођу.

Дужности су пословођи: да води записник у седницама професорског савета, да одржава у реду школску архиву и помаже директору у вршењу административних послова.

У име награде за вршење ових послова, пословођа добија поред редовне плате и годишњи додатак од 150 динара.

Књижничар.

Чл. 45.

Књижничар је један наставник, кога бира професорски савет на годину дана. Он је дужан да чува, уређује и рукује школском књижницом за коју је и одговоран.

Разредне старешине.

Чл. 46.

Сваки разред Трговачке Академије има свога старешину, кога бира професорски савет међу професорима. Само ако нема довољно професора старешинство се може поверити и другом ком наставнику.

При бирању старешина пазиће се да се изаберу они наставници, који у дотичном разреду имају највише часова.

Чл. 47.

Разредни је старешина дужан: да саставља дневнике и да врши сву администрацију за свој разред, да походи предавања у свом разреду и даје потребна упутства, и да се стара о свеколиком умном, физичком и моралном образовању ученика у повереном му разреду.

Ближа правила о дужностима разредних старешина прописује Министар Народне Привреде по предлогу професорског савета Трговачке Академије.

Професорски савет.

Чл. 48.

Професорски савет Трговачке Академије састављају директор, професори, супленти и приправници хонорарни наставници, а у нарочитим случајевима и школски лекар. Председник је савету директор, а кад је он спречен, онда најстарији професор.

Чл. 49.

Професорски савет састаје се по потреби у време ваншколских часова на позив директоров.

Чл. 50.

Професорски савет одлучује апсолутном већином гласова; ако би се гласови подједнако поделили, одлучује директор. Одлуке саветске потписује директор и сви наставници, који су били у седници, а директор их објављује и извршује. Ако директор налази да је каква одлука противна каквом законском пропису, или ако се он у опште не слаже с њом, онда ће је он, пре извршења, доставити Министру Народне Привреде на решење.

Чл. 51.

Дужности су професорскога савета:

1. да решава о примању ученика у Трговачку Академију;

2. да утврђује начин како би сви наставници, у наставном и васпитном погледу, подједнако поступали према ученицима и одржавали свезу и јединство у целокупној настави;

3. да изриче над ученицима казне према члану 17. овога закона;

4. да одређује испитне одборе за све испите;

5. да утврђује распоред часова школских задатака;

6. да одлучује о набављању књига и учила;

7. да се договара о потребним изменама у школским правилима и у опште о свему што би могло служити унапређењу завода и усавршењу наставе у њему, и да подноси у тој намери своја мишљења Министру;

8. да даје мишљење о свима предметима, које му буде дао на оцену Министар Народне Привреде.

Школски лекар.

Чл. 52.

Трговачка Академија има свога лекара. Њега поставља Министар Народне Привреде и одређује му хонорар, који може бити до 600 динара за годину.

Чл. 53.

Дужности су школскога лекара: да у почетку и на крају школске године прегледа све ученике; да такав преглед врши и преко године кад год то захте директор; да бесплатно лечи сиромашне ученике и даје им уверења; да походи на захтев директоров ученике без разлике имовног стања, за које директор сумња да су болесни; да на захтев директоров обиђе и болесног наставника; да ученицима даје потребне хигијенске поуке; да обраћа нарочиту пажњу на хигијенске услове ученичкога здравља, и у томе правцу даје потребна упутства; да води статистику о здрав-

стреном стању ученика и да о том подноси директору годишње извештаје.

После чл. 53. долази нов одељак који гласи:

Професорски испити.

Чл. 53. а.

Наставници научних група, које су заједничке са онима из средњих школа полажу професорски испит по закону о средњим школама, За наставнике осталих група прописује правила за полагање професорског испита Министар Народне Привреде по саслушању професорског савета Трговачке Академије. Испити ови морају одговарати испитима који се полажу према закону о средњим школама.

Прелазна наређења.

Чл. 54.

Члан 54. мења се и гласи:

Кад ове измене и допуне ступе у живот досадашње плате директора и професора Трговачке Академије регулисаће се одмах према чл. 37. овог закона.

Чл. 54. а.

Време које хонорарни наставници provedу у државним и стални у приватним трговачким академијама, које су истог ранга као и државна Трговачка Академија, а стоје под надзором Министра Народне Привреде, ако се доцније врате у државну наставничку службу, сматраће се као да су га провели у државној служби у истом звању.

Чланови 56 и 57 отпадају.

Завршно наређење.

Чл. 55.

Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише, а тада престаје важити „Закон о Трговачкој школи“ од 22. јануара 1892. год.

Све одредбе у закону о Трговачкој Академији које се овим изменама и допунама противе, престају важити од дана обнародовања овог закона.

Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише, а обавезну силу добија 1-ог Јула ове године.

Препоручујемо Нашем Министру Народне Прикреде да овај закон обнародује, а свима Нашим Министрима, да се о извршењу његовом старају, властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоревају.

Sw. h. 37282